

Circus Ronaldo moet knokken voor zijn toekomst: “Meer verdienen met een grotere tent? Willen we niet”

***Circus Ronaldo* werd groot dankzij internationale festivals. Ondanks volle tenten en gierende toeschouwers blijft het financieel schipperen. “Onze magie zit in dat kleinschalige. Iemand met een te luide lach in het publiek moet iedereen kunnen horen.”**

Je ziet het Taylor Swift of Ed Sheeran niet meteen doen. Wie bij *Circus Ronaldo* zingt, danst of aan de trapeze hangt, moet ook mee materiaal sleuren. Met een vrachtwagen kunnen rijden is een troef. Laura (zangeres), Kimi (equilibriste), Laure (trapeziste) en Corneel (clown) hebben de handen vol om de tent van *Circus Ronaldo* op te bouwen, vlak bij het cultureel centrum van Tessenderlo. Gelukkig krijgen ze daarbij de hulp van Niko, hun vaste techniek, vier gemeente-arbeiders en twee techniek van het cultuurcentrum van Tessenderlo. “Veel werk hè”, zucht Corneel Didier wanneer hij met tribune-onderdelen zeult. De opbouw duurt zo’n zeven uur.

In Tessenderlo speelt *Circus Ronaldo* zijn voorstelling *Swing*, waarmee het al sinds 2018 toert. Alle voorstellingen zijn uitverkocht. Het is de eerste keer dit jaar dat *Swing* in België speelt. *Swing* is een melange van circus, theater en een revue uit de jaren 40. Gastheer in de voorstelling is Nanosh Ronaldo, die de revue in goede banen tracht te leiden. Er loopt tot hilariteit van het publiek van alles fout, vaak de schuld van Ronaldo’s onhandige knecht, gespeeld door Corneel Didier.

Bij de opbouw is het ook Nanosh Ronaldo die de leiding neemt, maar zijn artiesten luisteren in de realiteit wel wat beter dan in de voorstelling. De gemeentearbeiders die komen meehelpen, krijgen van Ronaldo instructies hoe ze een circustent moeten opbouwen. “De spanriemen eerst nog niet te strak aanspannen” of “hier nog wat plankjes om de tribune waterpas te zetten”. Bij het hijsen van het zeil knakt plots een touw van de mast. Geen paniek te bespeuren bij Ronaldo, die snel improviseert door een vrachtwagen te verplaatsen en de andere mast beter vast te maken.

Het tweede probleem duikt op wanneer een grote metalen bak vol met planken voor de tribune met de heftruck uit de vrachtwagen moet getild worden. “De vorken zijn te breed om onder de bak te schuiven”, zegt *Ronaldo* kalm vanop de heftruck. Hij krijgt de vorken niet ver genoeg onder die bak, waardoor die van de heftruck dreigt te kantelen. “We hebben zelf een Manitou (*merk van heftrucks*), maar we nemen hem niet vaak mee omdat we dan nog een extra vrachtwagen nodig hebben. Dus vragen we aan het festival of de gemeente om in een heftruck te voorzien, maar deze is wat te groot.” De evenwichtskunstenaar in Nanosh *Ronaldo* komt naar boven. Na enkele keren behoedzaam te proberen, lukt het hem toch om de loodzware bak op te tillen zonder dat hij kantelt: een balanceeract met de heftruck. Ook de opbouw van een circustent is een volwaardige act.

Hij is de oudste zoon van Danny Van den Broeck, beter bekend als *Danny Ronaldo*, de artistieke leider en het uithangbord van het gezelschap. De 56-jarige *Ronaldo* toert deze zomer met *lo sono*, een bekroonde voorstelling die hij samen met Pepijn speelt, de jongere broer van Nanosh. Terwijl de opbouw in Tessenderlo verderloopt, hebben we in de namiddag afgesproken in de grote hangar in Duffel met *Danny Ronaldo*, om het over de business achter *Circus Ronaldo* te hebben. Die hangar is het hart van de compagnie en staat vol met woonwagens, opleggers en vrachtwagens. Er is ook een bureauimte en een plek om te repeteren.

Jaloerse schlemiel

Bij aankomst is er nog geen *Ronaldo* te bespeuren, wel twee oudgedienden uit het gezelschap die nu meer achter de schermen werken: zijn broer David en Karel Cremer, die al 30 jaar bij het gezelschap zit en vaak de rol van de jaloerse schlemiel op zich neemt. Hij is ook de oom van Corneel Didier uit *Swing*. De appel valt niet ver van de boom. “*Danny* staat in de file, want hij was te gast op Theater Aan Zee in Oostende”, zegt Cremer terwijl hij enkele latjes aan het schilderen is. Naast de hangar staat zijn woonwagen. “Ik woon afwisselend hier en bij mijn vriendin in Gent. Ik help hier met het onderhoud en speel ook nog wat bij andere gezelschappen en in de *Ronaldo*-voorstelling *Da capo*.”

De aankomst van *Danny Ronaldo* in Duffel verloopt niet bepaald onopgemerkt. Zoals een circusartiest het betaamt, rijdt hij niet met de auto naar het theaterfestival, maar wel met een vrachtwagen die zijn woonwagen trekt. De hangar staat zo vol dat hij de vrachtwagen er amper in krijgt. Hij laat het parkeren en loskoppelen maar aan zijn broer over en neemt ons mee naar de vergaderruimte annex bibliotheek, waar tal van boeken over het *circus* staan.

“Het is dankzij buitenlandse festivals dat wij staan waar we staan. In Vlaanderen was het in het begin niet echt makkelijk”, steekt Danny *Ronaldo* van wal. Hij was het, die met zijn broer in de jaren 90 het *circus* van hun vader Johnny *Ronaldo* (in het echt Jan Van den Broeck) in een andere richting duwde. “We trokken van dorp naar dorp en speelden vooral voor kinderen en hun bomma’s, de ouders hadden geen tijd. De enige verwachting van het onverschillige publiek was dat de namiddag vlot passeerde. Het was ook nooit stil in de tent.” De broers wilden weg van het *circus* voor kinderen, weg van de clown met de rode neus en de schelle kleuren. Meer theater, meer poëzie, meer gelaagde humor. Ze inspireerden zich op de *commedia dell’arte*. “Op de vele straat- en circusfestivals in het buitenland begrepen ze ons meteen. In Vlaanderen was dat niet het geval.”

Intussen is *Circus Ronaldo* een begrip in binnen- en buitenland. In Vlaanderen spelen ze haast uitsluitend in volle tenten. De *Ronaldo’s* toeren de wereld rond, tot zelfs in Australië passeerde de roodwitte karavaan. Ze spelen zowel in circustenten als in theaters, wat makkelijker is in de winter en minder transport vraagt omdat alleen het decor mee moet. In een jaar spelen ze makkelijk meer dan 100 keer. “Ik heb geen tijd voor hobby’s, dit is mijn leven”, geeft Van den Broeck toe. “Het is daarom ook moeilijk voor een partner om met mij samen te leven. Ik ben nu al enkele jaren gescheiden en vrijgezel.”

Geen vetpot

Ondanks het internationale succes is het *circus* financieel geen vetpot. “We hebben jarenlang iedereen zwaar onderbetaald, terwijl we veel van hen vroegen. Het materiaal en transport kost handenvol geld, het *circus* sleept zijn eigen schouwburg mee.” *Circus Ronaldo* kreeg tot voor kort alleen een projectsubsidie per nieuwe productie. Sinds 2021 krijgt het in het kader van het circusdecreet nu ook een structurele subsidie van een goede 400.000 euro per jaar van Vlaanderen op een omzet van ruim een miljoen euro. Er is ook nog een erfgoedsubsidie en er wordt gebruikgemaakt van de taxshelter. “Door die subsidies kunnen we onze mensen volgens de barema’s betalen. We kunnen nu ook wat meer risico’s nemen. We hebben nog nooit een geflopte voorstelling gehad, maar als compagnie moet je er wel rekening mee houden dat dat ooit kan gebeuren.”

Circus Ronaldo heeft negen mensen vast in dienst. Drie technici, twee mensen in de administratie en vier artiesten: Danny, David, Nanosh en Pepijn *Ronaldo*. “We zoeken een goed evenwicht tussen familie en niet-familieleden in de organisatie. Werken met familie heeft als voordeel dat je elkaar heel goed kent en kan vertrouwen.” De familie *Ronaldo* laat zich wel bijstaan door een raad van bestuur waarin geen familieleden zetelen.

Circus Ronaldo stopte in de jaren 90 niet alleen met voorstellingen voor kinderen, het hield ook op met zelf zoeken naar speelplaatsen. In plaats daarvan werkt het nu al jaren samen met het boekingskantoor Frans Brood Productions, die de voorstellingen slijt aan festivals en culturele centra. Ondanks hun grote naam in het wereldje “blijft dat werken, zorgen dat je op de juiste festivals in het buitenland staat en dat voldoende programmatoren je zien. Die reizen sinds covid minder, waardoor ze soms jouw laatste voorstelling niet hebben gezien. Er zijn nu veel minder straattheaters en circusfestivals dan twintig jaar geleden, en ze duren minder lang. Terwijl er heel veel buitenlandse gezelschappen bijgekomen zijn die ook op dezelfde festivals willen spelen.”

“Weinig organisatoren willen nog risico’s nemen. Dus boeken ze ons maar voor een of twee voorstellingen, terwijl ze er wel drie of meer kunnen uitverkopen. Ze willen het risico niet nemen dat er een voorstelling niet volledig zou uitverkopen. Voor ons is het veel interessanter om zo veel mogelijk voorstellingen na elkaar te spelen, omdat er heel veel werk kruipt in transport, opbouw en afbraak.”

Bij *Ronaldo* is er net als bij gelijkaardige gezelschappen een stevige korting wanneer een organisator een langere speelreeks bestelt. Wat *Ronaldo* kost? Reken per voorstelling tussen de 3.000 tot 6.000 euro, zonder verplaatsingskosten. *Io sono* kost 11.000 euro voor drie voorstellingen, *Swing* 8.500 euro en de nieuwe productie *Da capo* – met 16 artiesten – 18.000 voor drie. In de tent kunnen tussen de 290 en 400 mensen. Bij een ticketprijs van 15 tot 20 euro kan het cultureel centrum of festival dat *Ronaldo* boekt, de uitkoopsom volledig recupereren. “Er zijn wel extra kosten voor hen. Zo moeten ze in douches en toiletten voorzien.”

In een grotere tent spelen zou financieel misschien interessanter zijn, maar Danny *Ronaldo* past daarvoor. “Die magie is net ons handelsmerk. Spelers en publiek moeten dicht bij elkaar zitten. Iemand met een te luide lach moet iedereen kunnen horen en zien.” Ook aan de tent en de oude woonwagens houdt hij vast, omdat die bijdragen tot de

unieke sfeer. “We overwegen om wat meer op eigen risico te spelen. We hebben dat in 2022 op MiraMiro, het vierdaagse circusfestival tijdens de Gentse Feesten, gedaan. De organisatie had ons voor drie dagen geboekt, maar we hebben er negen gespeeld. Bij de zes andere voorstellingen namen wij het financiële risico. Ze waren allemaal uitverkocht.”

In de pauze wijst Nanosh *Ronaldo* op nog een risico. “Ik heb zoveel werk dat ik amper toekom aan oefenen”, geeft hij toe. *Ronaldo*, van opleiding lasser en vrachtwagenchauffeur, is degene die ook de tribunes last en de woonwagens ombouwt “zodat ze kunnen remmen en op de autosnelweg mogen rijden. Hij heeft in Koningshooikt een apart atelier waarin hij van alles bouwt voor het gezelschap. Zijn vader ziet dat het logistieke te veel energie opsloopt. “Tegelijk maakt het dat iedereen betrokken is bij de voorstelling, wat afstraalt op de voorstelling en het publiek. Bij ons gaat het ook niet echt om de moeilijkste stunt.” Maar hij geeft ook toe dat de dagen waar hij vijf uur per dag circuskunsten trainde al lang voorbij zijn. “Mijn jongste zoon Angelo (16) is nu degene die het meest traint van ons allemaal.”

Stijn Decock